

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Μ. Δευτέρα 18 Απριλίου 2022
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Προσδοκίες γονέων και εφηβικά όνειρα

Οι προσδοκίες των γονέων για τα παιδιά τους αφού γεννηθούν και μετά, αφορούν κυρίως δύο τομείς: τη συμπεριφορά (δηλαδή «πώς θέλω το παιδί μου να συμπεριφέρεται σε μένα και στους άλλους») και την εξέλιξή του όσον αφορά την επαγγελματική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση (δηλαδή «τι επάγγελμα θέλω να κάνει το παιδί μου», «σε ποια κοινωνική τάξη θέλω να είναι», «σε ποια οικονομική κατάσταση πιστεύω ότι θα είναι» κτλ.)

Οι προσδοκίες των γονέων εκφράζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα. Πολλές φορές λένε απευθείας στο παιδί πώς θα προτιμούσαν να συμπεριφέρεται ή τι επάγγελμα θα ήθελαν να κάνει. Άλλοτε η επιθυμία γίνεται αντιληπτή ακόμη και χωρίς να εκφράζεται με σαφήνεια. [...] Ένα σχόλιο όπως «δεν με πειράζει που διάλεξες αυτό» μπορεί να ειπωθεί τόσο θυμωμένα που να λείει ακριβώς το αντίθετο: ότι «δεν περίμενα ποτέ να επιλέξεις αυτό αφού ξέρεις ότι δεν μου αρέσει». [...]

Όταν όμως οι επιθυμίες ή οι προσδοκίες των γονιών δεν συνάδουν με τα όνειρα των παιδιών τους, τότε υπάρχει σύγκρουση για την ψυχή του εφήβου. Η καταπίεση και η επιβολή απόψεων οδηγεί είτε σε παθητικούς χαρακτήρες, είτε σε αντιδράσεις που φτάνουν στα άκρα ανάλογα με τα άκρα της καταπίεσης.

Κούτρη Ιφιγένεια, Κλινική ψυχολόγος, MSc, Επιστημονική υπεύθυνη του Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Ενηλίκων Λαμίας, <http://potpourri-art.blogspot.com>,
(ελαφρώς διασκευασμένο)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η εφηβεία μέσα από τα μάτια ενός εφήβου

Όλοι οι μεγάλοι μιλάνε για την εφηβεία, αλλά τι θα λέγατε έτσι για αλλαγή να ακούγατε και έναν έφηβο; Ακούστε λοιπόν τι συμβαίνει μέσα στο κεφάλι μου αυτή την περίοδο και θα καταλάβετε.

Ένα πράγμα που μου τη δίνει στους γονείς μου είναι ότι ενώ υποτίθεται εγώ πρέπει να απορρίψω το γονεϊκό πρότυπο (το έχω διαβάσει αυτό που σας λέω) εκείνοι δεν με αφήνουν γιατί γίνονται πιο καλοί μαζί μου από ποτέ. Πώς εγώ να τους απορρίψω όταν εκείνοι μου κάνουν όλα τα χατίρια; Όταν εγώ ανοίγω πυρ εναντίον τους εκείνοι, αντί να απαντήσουν και να γίνει μια πραγματική μάχη με νεκρούς και τραυματίες, μετατρέπονται σε γιατρούς χωρίς σύνορα που απαγορεύεται να τους πυροβολήσεις. Από την άλλη ό, τι και να μου πουν οι γονείς μου με ενοχλεί. Και το πιο απλό πράγμα. Με ρωτά η μάνα μου πως τα πήγα στο διαγώνισμα και εγώ νιώθω ότι μου κάνει ανάκριση κάτω από λάμπες ισχυρού φωτισμού. Δεν με ρωτά η μάνα μου πως πήγα στο διαγώνισμα και νιώθω ότι αδιαφορεί πλήρως για μένα. Αφήστε που περνάω μια φάση που δεν δέχομαι συμβουλές από τους γονείς μου, του τύπου «εγώ ξέρω καλύτερα ποιο είναι το καλό μου».

Τώρα τελευταία μάλιστα κάθε μέρα που σηκώνομαι τρέχω γρήγορα στον καθρέφτη να δω ποιος είμαι σήμερα γιατί κάθε χτες ήμουν άλλος. Δεν μπορώ τέτοια μεταμόρφωση. Σήμερα σαν να μου μεγάλωσε η μύτη. Και αυτά τα σπυριά πότε βγήκανε; Και το μαλλί μου σήμερα γιατί δεν στρώνει; Το ξαναλούζω τώρα και ας χάσω την πρώτη ώρα φυσική. Εκεί λοιπόν που ήθελα να έχω το νου στο τώρα μην μου συμβεί καμία αλλαγή και δεν την πάρω είδηση έρχονται και μου λένε να έχεις το νου σου στο μέλλον σου. Δηλαδή για να καταλάβω, ποιος είναι ο πραγματικός ορισμός της εφηβείας στη χώρα μας; «Εφηβεία είναι η περίοδος που το άτομο προετοιμάζεται για τις πανελλαδικές εξετάσεις»; Άμα βρω αυτόν που έβαλε τις πιο σημαντικές εξετάσεις την περίοδο που είμαι τόσο απασχολημένος με τον εαυτό μου θα τον κανονίσω.

Και ξέρετε τι με ενοχλεί περισσότερο; Αυτό το ανάμεσα. Είμαι ανάμεσα στο παιδί και στο μεγάλο. Ξέρεις τι είναι να έχεις ξαφνικά τις επιθυμίες ενός μεγάλου και την ανυπομονησία ενός παιδιού; Ξέρεις τι είναι να σου λέει η μάνα σου να φέρεσαι υπεύθυνα ως μεγάλος και να τσαντίζεσαι και όταν σε αντιμετωπίζει σαν μικρό να γίνεσαι ακόμα πιο τρελός; [...] Αμ αυτή η διάθεση μου. Σαν κλίμα τροπικό έχει γίνει. Εκεί που είναι ήλιος χαρά Θεού πάρε ξαφνικά μια νεροποντή. [...]

Ένα άλλο που πραγματικά με τρελαίνει είναι αυτή η εμμονή που έχουν οι δικοί μου με τη γνώμη του κόσμου. Περνάνε αγωνία όχι αστεία. Φρικάρω όταν μου ζητάνε να κάνω πράγματα μόνο και μόνο γιατί ο κόσμος θα πει... «Χαιρέτα τον θείο σου, πάρε τηλέφωνο τη γιαγιά σου, πες χρόνια πολλά στη νονά σου, χτενίσου, ντύσου καλύτερα, μην καμπουριάζεις, μη με κάνεις ρεζίλι, ελπίζω να μας κάνεις υπερήφανους, πρόσεχε τη γλώσσα σου, να μην δώσεις ποτέ δικαιώματα στην κοινωνία, να πετύχεις στη ζωή σου, να έχουν όλοι να λένε για σένα». Αυτό είναι μόνο ένα μικρό δείγμα.

Όλα αυτά που νιώθω πλέον μοιάζουν διπλά και αντίθετα. Μια μορφή διπολισμού, ελπίζω περαστική. Ίσως γιατί είμαι ένας μικρός μεγάλος. Ακούστε ένα παράδειγμα: ενώ θέλω να ανήκω και να έχω την αποδοχή μιας ομάδας ταυτόχρονα θέλω να ξεχωρίζω και να είμαι κάτι διαφορετικό από τους άλλους. Θα μου πείτε: «πολλά θες» αλλά δεν είναι αλήθεια. Τα θέλω όλα και τα θέλω τώρα! Πάντως δεν χρειάζεται να ανησυχείτε για μένα, εφηβεία είναι θα περάσει. Ελπίζω δηλαδή να περάσει γιατί έχω δει κάμποσους που την έχουν ακόμα και ας έχουν παιδιά στην εφηβεία οι ίδιοι. Προσέξτε λοιπόν τούτο το τελευταίο: για να περάσει η εφηβεία μου πρέπει να με αφήσετε να την περάσω εγώ ο ίδιος.

Μαμά, μπαμπά το ξέρω ότι τρέμετε από την αγωνία, ότι με πονάτε αφού εσείς με έχετε γεννήσει. Τώρα όμως πρέπει να βγείτε λίγο από το δωμάτιο για να γεννήσω εγώ τον εαυτό μου. Αλλά να είστε ακριβώς απέξω για να μην φοβάμαι. Καλού κακού ρίχνετε και καμία ματιά από το τζάμι.

Δ. Τσιριγώτης, Φυσικός, <https://www.alfavita.gr/ekpaideysi>, 15. 06. 2019

(ελαφρώς διασκευασμένο)

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Ύμνος της Νιότης

Με της άνοιξης τον ήλιο
Μόλις σκάει απ' το βουνό,
ήλιος κι άνοιξη κινάμε
για έναν κόσμο αυριανό.

Η μελλούμενη ανθρωπότη 5
είμαστε τα νιάτα. Ορτοί¹
για το θρίαμβο της Αλήθειας
μ' οδηγό την Αρετή.
Σε στεριά και σε πελάγη

με χαρά και μ' εμπνοή 10
με τα μπράτσα, με το πνέμα
πλάθουμε τη νέα ζωή!
Σε μια λεύτερη πατρίδα
δίχως άλυσες, ντροπή,

σκέψη λεύτερη και λόγος 15
θέληση και προκοπή.
Κι όμοια λεύτερη όλ' η πλάση
στον αγώνα του καλού,
χίλιοι τόποι, χίλιοι τρόποι,

χίλια θάματα παντού. 20
Κι ανεβάζουμε όσο πάει
μ' ολοφώτεινα φτερά
την ανθρώπινη αξία
πιο ψηλά κάθε φορά.

Κώστας Βάρναλης, «Ποιητικά», εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ, Αθήνα 2008

¹ Ορτοί: Όρθιοι

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Α1.

Ποιες καταστάσεις ενοχλούν το συγγραφέα του Κειμένου 2 την περίοδο της εφηβείας; Να απαντήσετε περιληπτικά σε 60- 70 λέξεις.

Μονάδες 10

Α2.

Ένας από τους τρόπους ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του Κειμένου 1 είναι:

- A. Ορισμός
- B. Διαίρεση
- Γ. Αναλογία
- B. Αιτιολόγηση

(μονάδες 5)

Να τεκμηριώσετε την άποψή σας με βάση το κείμενο (μονάδες 5) και να δικαιολογήσετε την επιλογή της συντάκτριας του κειμένου (μονάδες 5)

Μονάδες 15

Α3.

Να εντοπίσετε το είδος της σύνδεσης στην 5^η παράγραφο του Κειμένου 2 «Ένα άλλο που πραγματικά ... ένα μικρό δείγμα». Πως επιδρά στο ύφος του κειμένου; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας.

Μονάδες 5

Α4.

Στο Κείμενο 2 υπάρχει έντονο το στοιχείο της προφορικότητας. Να καταγράψετε δύο διαφορετικές γλωσσικές επιλογές που το τεκμηριώνουν.

Μονάδες 5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

ΘΕΜΑ Β

Ποια στάση θεωρείς ότι πρέπει να υιοθετήσουν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί απέναντι στους νέους κατά την περίοδο της εφηβείας; Να υποθέσεις ότι συντάσσεις ένα άρθρο 350-400 λέξεων για το σχολικό περιοδικό με αφορμή τα Κείμενα 1 και 2 που διάβασες πρόσφατα.

Μονάδες 30**ΘΕΜΑ Γ**

Ο ποιητής του Κειμένου 3 χρησιμοποιεί το α πληθυντικό πρόσωπο και την επανάληψη. Να δώσετε από ένα παράδειγμα για την καθεμιά από αυτές τις γλωσσικές επιλογές (μονάδες 10). Ποια συναισθήματά του αναδεικνύονται (ή υπογραμμίζονται) με αυτόν τον τρόπο; (μονάδες 10)

Μονάδες 20**ΘΕΜΑ Δ**

Ποιο ρόλο οραματίζεται ο ποιητής του Κειμένου 3 ότι θα διαδραματίσει η νεότητα; Συμφωνείτε με την άποψή του; Να αναπτύξετε τη δική σας σε ένα κείμενο 80-200 λέξεων.

Μονάδες 15